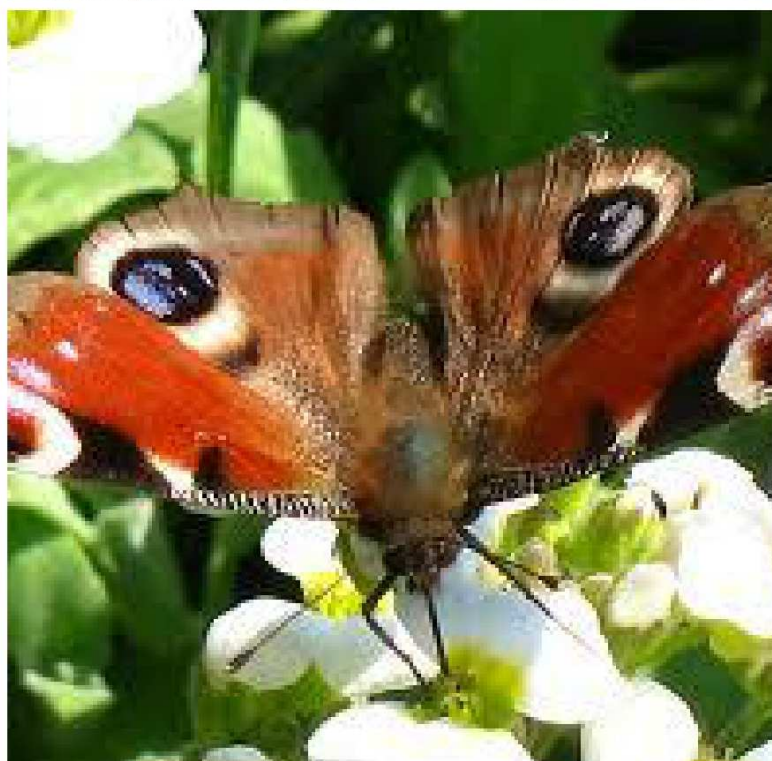

"Wiosna, wiosna, wiosna ach to ty ..."

MARZANNA

Marzanna to również nazwa kukły przedstawiającej boginię, którą w rytualny sposób palono bądź topiono w czasie wiosennego święta Jarego, aby przywołać wiosnę. Zwyczaj ten, zakorzeniony w pogańskich obrzędach ofiarnych, miał zapewnić urodzaj w nadchodzącym roku. Zgodnie z opisanymi przez Jamesa Frazera zasadami magii sympatycznej wierzono, że zabicie postaci przedstawiającej boginię śmierci spowoduje jednocześnie usunięcie efektów przez nią wywołanych (zimny) i nadejście wiosny. Kukłę wykonywano ze słomy, owijano białym płótnem, zdobiono wstążkami i koralami. Tradycja nakazywała, aby dziecięcy orszak, z marzanną i zielonymi gałązkami jałowca w dłoniach, obszedł wszystkie domy we wsi. Po drodze podtapiano marzannę w każdej wodzie, jaka się nadarzyła. Wieczorem kukłę przejmowała młodzież. W świetle zapalonych gałązek jałowca wyprowadzano marzannę ze wsi, podpalano i wrzucano do wody. Z topieniem Marzanny, również obecnie, związane są różne przesady: nie wolno dotknąć pływającej w wodzie kukły, bo grozi to uschnięciem ręki, obejrzenie się za siebie w drodze powrotnej może spowodować chorobę, a potknięcie i upadek śmierć w ciągu najbliższego roku.

WIOSENNE PRZYSŁOWIA

A po lutym marzec spieszy, koniec zimy wszystkich cieszy.
Gdy dzika gęś w marcu przybywa, ciepła wiosna bywa.
Kto w marcu zasieje, ten się na wiosnę śmieje.
Na marzec narzeka każdy starzec.
W marcu jak w garncu.
Choć już w kwietniu słońko grzeje, nieraz pole śnieg zawieje.
Gdy w kwietniu słońko na dworze, nie będzie pustek w komorze.
Jak przygrzeje słońko, przyjdzie kwiecień łąką.
Jeśli w kwietniu pszczoły nie latają, to długie chłody się zapowiadają.
Kwiecień plecień, bo przepłata trochę

zimy, trochę lata.
Kwiecień gdy deszczem plecie, to maj wystroi w kwiecie.
Na świętego Wojciecha pierwsza wiosny pociecha.
W kwietniu gdy pszczoła jeszcze nieruchliwa, mokra wiosna zuykłe bywa.
W kwietniu łagodne kwiatki, w grudniu śnieżne płatki.
Grzmot w maju nie szkodzi, sad dobrze obrodzi.
Maj zieleni łąki, drzewa, już i ptaszek w polu śpiewa.
Witaj nam maiczku, ze słowiczkiem w gaiczku.
Jedna jaskółka wiosny nie czyni.

OZNAKI WIOSNY

W lutym zakwita leszczyna, zwisające żółtozielone kotki to kwiatostan męski. Leszczynę można spotkać na obrzeżach lasów, przy drogach, nad brzegami strumieni. Jesienią orzechy laskowe będą przysmakiem ludzi i gryzoni.
Do Europy przybywają bociany, które przylatują z ciepłych krajów. Zawilec majowy kwitnie od marca do kwietnia. Tworzy białe kobierce w lasach dobrze prześwietlonych, a więc zanim na drzewach i krzewach wyrosną liście. Pokrywa też łąki górskie. Jest bardzo pospolity w naszym kraju.

Człowiek
Wiosna dla rolnika to okres intensywnej pracy. Musi zdążyć zaorać i obsiać pola.

Gdy stopnieje śnieg i zazielenią się łąki, zaczyna się wypas zwierząt hodowlanych, np. owce wypędza się na hale, gdzie pozostają aż do jesieni.

Inne zwierzęta
Wiosną wszystkie organizmy zwiększają swoją aktywność po zimowym uśpieniu. Zwierzęta rozpoczynają rozmnażanie. W każdym środowisku, a więc i na łące sieć pokarmowa jest bardziej skomplikowana zimą.

Rośliny
Gdy dni stają się coraz dłuższe, a odczuwalna temperatura powietrza wzrasta, rośliny budzą się, wypuszczają liście bądź zakwitają.

DATA POCZĄTKU WIOSNY

Pierwszy dzień wiosny obchodzony jest w dniu równonocy wiosennej, która najczęściej przypada 21 marca lub dnia poprzedniego albo następnego w zależności gdzie jest obserwowana w XX wieku wiosna w strefie czasowej Polski, rozpoczynała się zwykle 21 marca, zaś w miarę przybliżania się końca stulecia coraz częściej 20 marca.
W 2011 roku pierwszy dzień wiosny przypadł na 21 marca (godz. 00:21), zaś wszystkie kolejne do roku 2043 będą obchodzone wyłącznie 20 marca, a od 2044 -19 albo 20 marca. Kolejny początek wiosny w dniu 21 marca nastąpi dopiero w roku 2102. Przyczyną tego jest ruch punktu barana związany z procesją ziemskiej osi rotacji.

Ewelina Pałucka

ŚWIĘTA TUŻ, TUŻ ...

SYMBOLE WIELKANOCY

Palmy wielkanocne

Palma wielkanocna lub zastępująca ją gałązka wierzbową, jest tradycyjnym symbolem Niedzieli Palmowej, z którą wiąże się zwyczaj święcenia palm znany w Polsce od średniowiecza. Zwyczaj ten kultywowany jest w Kościele na pamiątkę wjazdu Jezusa do Jerozolimy.

Tradycyjne palmy wielkanocne przygotowuje się z gałązek wierzby, która w symbolice Kościoła jest znakiem zmartwychwstania i nieśmiertelności duszy. Obok wierzby używano gałązek malin i porzeczek.

Ścinano je w Środę Popielcową i przechowywano w naczyniu z wodą, aby puściły pąki na Niedzielę Palmową. W Wielką Sobotę palmy są palone, a popiół z nich jest używany w następnym roku, kiedy w Środę

Popielcową ksiądz posypuje wiernym głowy popiołem. Z palmami wielkanocnymi wiąże się wiele zwyczajów i wierzeń: poświęcona palma chroni ludzi, zwierzęta, domy, pola przed czarami i wszelkim

złem, połykanie bazi zapobiega bólom gardła i głowy, a sproszkowane koki dodawane do naparów z ziół mają moc uzdrawiającą. Bazie z poświęconej palmy zmieszane z ziarnem siewnym podłożone pod pieruszą zaoraną skibę

zapewniają urodzaj, a krzyżyki z palmowych gałązek zatknięte w ziemię bronią pola przed gradobiciem i burzami. Poświęcone palmy wystawiane w oknie podczas burzy chronią dom przed piorunami. Poświęconą palmą należy

pokropić rodzinę, aby zabezpieczyć ją przez chorobami i głodem. Uderzenie dzieci witką z palmy zapewnia zdrowie, wysoka palma przyniesie jej twórcy długie i szczęśliwe życie, a piękna, że dzieci będą dorodne.

Świąteczne pisanki

Ważną rolę w obrzędach wielkanocnych odgrywają pisanki wielkanocne. Legenda głosi, że święta Magdalena gdy szła w Niedzielę Wielkanocną do grobu Chrystusa, po drodze zakupiła jajek na posiłek dla Apostołów. Po spotkaniu zmartwychwstałego Jezusa spostrzegła, że nawet jajka, które niosła, z radości zmieniły kolor, stały się czerwone i do dziś na pamiątkę tego zdarzenia ludzie malują jajka na Wielkanoc. Pisanki służyły nie tylko do ozdoby, ale też do zabawy. Miały też znaczenie w ludowej medycynie chroniły zwierzęta przed chorobami, leczyły ludzi. Strzegły także domostwa przed złymi mocami, miały zapewnić urodzaj na polu i w ogrodzie.

Pisankami obdarowywano także umarłych, dając w ten sposób wyraz pamięci o przodkach.

Wierzono, że zdobne jajka zapewnią umarłemu spokój, uwolnią od napastowania przez złe duchy, zapewnią mu życie pozagrobowe.

Skorupki z poświęconych jajek rozsypano wokół domu, żeby kury nie uciekały i znosiły dużo jajek. Aby osiągnąć lepsze plony skorupki wyrzucano bądź zakopywano na polu. Rozrzucone wokół drzew owocowych miały odstraszać szkodniki i także zapewniać obfitość zbiorów. Spalenie skorupki chroniło dom przed pożarem. Magiczna moc miały także całe jajka. Toczono je po bokach krów i koni, by były silne, zdrowe, mocne i odporne na złe uroki. Wierzono, że toczenie jaja po ciele chorego odpędzi od niego chorobę.

Symbolika święconki

Kluczowym symbolem wielkanocnym jest koszyk. Dobór pokarmów w święconce nie jest przypadkowy, każdy z nich oznacza coś innego, a symbolika ta została zaakceptowana zarówno przez tradycję chrześcijańską, jak i ludową. Koszyk wielkanocny powinien być zrobiony z wikliny bądź słomy materiałów, pochodzących z ziemi, symbolizującej płodność. Na białej, ozdobionej gałązkami bukszpanu serwetce umieszcza się następujące pokarmy: chleb, jako niezbędny do życia, symbolizuje ciało Chrystusa;

jajko symbol odradzającego się życia i zwycięstwa nad śmiercią; sól mineral życiodajny, wędlinę oznaczającą dostatek, zapewniającą życie i płodność; ser symbolizujący przyjaźń, zawartą między człowiekiem, a przyrodą oraz chrzan symbol tężyzny fizycznej.

Magdalena Musiał

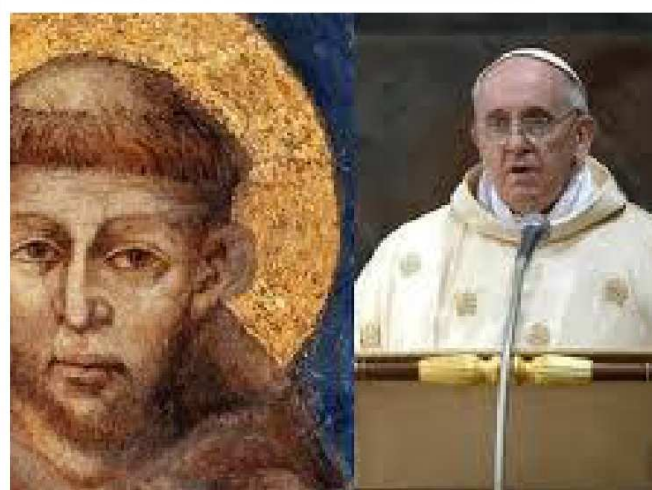
Z DALEKIEGO ŚWIATA

HABEMUS PAPAM

13 marca 2013 roku, w środę wieczorem świat poznał nazwisko 266 papieża. To Franciszek, argentyński kardynał Jorge Mario Bergoglio. Ma 76 lat. Jest jezuitą.

Kardynał Jorge Mario Bergoglio z Argentyny, który został w środę wybrany na papieża i przyjął imię Franciszek, urodził się 17 grudnia 1936 r. w Buenos Aires. Pochodzi z rodziny włoskich imigrantów. Po uzyskaniu wykształcenia technika chemika wstąpił w wieku 21 lat do seminarium duchownego. W tym samym czasie z powodu ciężkiego zapalenia płuc usunięto mu część prawego płuca, ale dzięki zdyscyplinowanemu trybowi życia udaje mu się do tej pory przezwyciężać ten uszczerbek na zdrowiu.

Na początku 1958 r. Bergoglio został nowicjuszem w zakonie jezuitów. Świecenia kapłańskie otrzymał 11 lat później. W latach 1973-79 piastował urząd argentyńskiego prowincjała jezuitów. W

tych trudnych dla Argentyny czasach, gdy w następstwie społecznych zaburzeń władzę przejęli wojskowi, konsekwentnie działał na rzecz skupienia się jego zakonu wyłącznie na działalności religijnej.

W 1998 r. duchowny został mianowany arcybiskupem Buenos Aires. Zaś trzy lata

później otrzymał kapelusze kardynalski. Wysokie kościelne godności nie zmieniły jego skromnego stylu życia - do swej katedry na stołecznym Plaza de Mayo często dojeżdżał metrem. Kilka tygodni temu ostrzegł przed "codzienną przemocą pieniądza z jej diabelskimi następstwami

narkomanii i korupcji, jak też handlem ludźmi i dziećmi wraz z materialną i moralną nędzą.

13 marca 2013 roku nowo wybrany papież Franciszek przywitał się z wiernymi słowami "Bracia i siostry, dobry wieczór. Wiecie, że

zadaniem konklawe było dać Rzymowi biskupa. Wydaje się, że moi bracia kardynałowie poszli znaleźć go prawie na końcu świata" i wezwał wiernych do modlitwy za emerytowanego papieża Benedykta XVI. - Chcę was o coś poprosić.

Zanim biskup pobłogosławi lud, proszę, żebyście poprosili o błogosławieństwo dla waszego biskupa. Pomódlcie się za mnie w ciszy - dodał.

PAPIESKI HERB

Trzy symbole na błękitnej tarczy, na tle srebrnego i złotego klucza - tak wygląda herb papieża Franciszka! Specjalnie dla Was wyjaśniamy, co oznacza każdy z jego elementów. Złote słońce z literami IHS symbolizuje zakon jezuitów, do którego należy papież. Położona poniżej po lewej stronie biała pięciopromienna gwiazda oznacza Dziewicę Maryję. Po prawej stronie znajduje się gałązka kwitnącego nardu. W

ikonograficznej tradycji hiszpańskiej św. Józef był przedstawiany z gałązką nardową w ręce. Papież wskazuje więc na Maryję i św. Józefa jako swoich patronów. W skład papieskiego herbu tradycyjnie wchodzi złoty i srebrny klucz, reprezentujące siłę łączenia i rozwiązywania na ziemi (srebrny) i w niebie (złoty). Każdy papież Kościoła rzymskokatolickiego ma swój własny herb, który symbolizuje jego papieństwo.

I MOTTO

Motto papieża Franciszka zaczerpnięte jest z homilii św. Bedy Czcigodnego, który komentując ewangeliczny epizod powołania św. Mateusza, pisze: Vidit ergo Iesus publicanum et quia miserando atque eligendo vidit, ait illi Sequere me" (Jezus zobaczył celnika, a ponieważ było to spojrzenie zmiłowania i wyboru, rzekł do niego: Pójdź za Mną). Homilia ta jest hołdem dla Bożego miłosierdzia i czytana jest w Liturgii Godzin w święto św.

Mateusza. Ma ona szczególne znaczenie w życiu i itinerarium duchowym obecnego Następcy św. Piotra. W święto św. Mateusza młody Jorge Mario Bergoglio, w wieku 17 lat, doświadczył w szczególny sposób miłującej obecności Boga w swoim życiu. Po spowiedzi odczuł, że dotknięte zostało jego serce i doświadczył zstąpienia Bożego miłosierdzia, które wzywało go do podjęcia życia zakonnego, na wzór św. Ignacego Loyoli. (KAI)

PAŃSTWA ŚWIATA

W poprzednim numerze rozpoczęliśmy wędrówkę po krajach naszego globu. W marcowym wydaniu zapraszamy do słonecznego Meksyku.

Informacje ogólne

Meksyk to przepiękny kraj leżący na południu Ameryki Północnej nad Oceanem Spokojnym i Zatoką Meksykańską. Meksyk to góry, słońce i kaktusy. Jest tam tak gorąco, że w południe gdy słońce pali najmocniej, wszyscy ludzie przestają pracować, zamykają biura, sklepy i układają się do drzemki, zwanej sjestą.

Meksykanie to bardzo muzykalni ludzie. Ich tradycyjnym nakryciem głowy jest sombrero wielki, kolisty kapelusz, który doskonale chroni głowę przed upałem.

Piłka nożna to ich ulubiony sport. Kochają też taniec i śpiew. Ubrani w charakterystyczne stroje, grają i śpiewają nawet na ulicach. Przed wiekami, na terenach dzisiejszego Meksyku mieszkali Majowie i Aztekowie. Stworzyli oni wspaniałą cywilizację, której

pozostałości ruiny pałaców, kamienne piramidy i rzeźby ukryte są w gęstej puszczy. Legendy o tajemniczych skarbach ciągle przyciągają poszukiwaczy złota, podróżników i naukowców. A czy wiecie, że w Meksyku rośnie dziko drzewo sapiedilla. Jego biały, mleczny sok służy do

wyrobu gumy do żucia. Kuchnia meksykańska Tortillas - z ciasta wykonanego z mielonych ziaren kukurydzy robi się placki, stanowiące dodatek do właściwego posiłku. Ponadto od czasu do czasu zastępują one sztucce, można nimi jeść nawet zupę. Jako nadzienie wykorzystuje

się mielone mięso, ryby i warzywa. Totopos - smażone tortillas. Tacos - tortillas z nadzieniem. Quesadillas - tortillas z topionym serem. Queso fundido - topiony ser z totopos. Frijoles - puree z ciemnej fasoli; dodatek do wielu potraw. Guacamole - rozgniecione awokado z drobno posiekanymi

Zwierzęta

Takie zwierzęta jak: małpy, tapiry, jaguary, które są charakterystyczne dla Ameryki Środkowej i Południowej posiadają również swoje siedliska w wilgotnych lasach pld. Meksyku. Ponadto południowa część kraju ze względu na niewielką gęstość zaludnienia pozostaje ostoją dla wielu rzadkich odmian zwierząt. Środkowy i północny Meksyk ze względu na

silne oddziaływanie człowieka na środowisko utracił swoją pierwotną różnorodność biologiczną. Jednakże można tu spotkać głównie w parkach i rezerwatach m.in. niedźwiedzie, jelenie, pumy czy kojoty. W zimie przybywają liczne grupy kaczek i gęsi. Na pustynnych i półpustynnych częściach Meksyku występują króliki, węże i pancerniki.

pomidorami i cebulą, podawane z totopos. Pibil - mięso drobiowe lub wieprzowe zawijane w liście bananowca pieczone w kamieniach ogrzanych węglem drzewnym. Salsa mexicana (czerwona lub zielona) - drobno posiekane chili,

pomidory, cebula i przeróżne przyprawy; bardzo pikantny dodatek do niemal wszystkich dań. Dobra rada: osobom nie przywykłym do smaku kuchni meksykańskiej radzimy ostrożnie obchodzić się z salsą.

Ewelina Szarota

Miasta Meksyku

Meksyk ulega masowej urbanizacji, którą ma miejsce w pasie środkowej części kraju od Puebli do Guadalajary oraz w miejscu na granicy ze Stanami Zjednoczonymi. Najbardziej zaludnione jest miasto Meksyk, które zamieszkuje ponad 20 milionów mieszkańców. Drugim co do urbanizacji rejonem jest Guadalajara, stolica stanu Jalisco. Jest to ważny ośrodek handlowy i przemysłowy a także ważne

miejsce kulturowe i oświatowe, znajduje się tu bowiem uniwersytet, akademia medyczna oraz wiele szkół. Przemysł hutniczy dominuje w innym rejonie którego centrum jest młode, bo rozbudowane w XX wieku miasto Monterrey. Powstały tu liczne huty stali, co miało związek z pobliskimi złożami węgla kamiennego.

NASZA REDAKCJA

Agnieszka Łazarek (redaktor naczelny)
Klasa IV;
Magdalena Musiał
Ewelina Pałucka
Patrycja Nosek
Klasav;
Dominika Gondek
Ewelina Szarota
Weronika Koza

Zapraszamy do lektury kwietniowego numeru! Znajdziecie w nim m.in.: artykuły o Akademii dla Aktywnych, Mistrzostwach Gminy w Piłce Siatkowej w Zakliczynie. Zabierzemy Was również w kolejne ciekawe miejsce świata. ZACHĘCAMY DO CZYTANIA!